

Portræt af danske landmænd

Af Henrik Bolding Pedersen, Line Merling Arendt, Charlotte Filt Slothuus og Fenja Søndergaard Møller

Landbrugsstatistikken beskriver landbrugets struktur og aktiviteter på baggrund af årlige stikprøveundersøgelser, men siger mindre om, hvem landmændene er. Hvert 10. år indsamles data fra samtlige danske landbrug og gartnerier – en såkaldt totaltælling, der er reguleret af EU. Når totaltællingen kobles til Danmarks Statistiks registre giver det et ekstraordinært godt udgangspunkt for at tegne et portræt af danske landmænd og gartnere.

Analysen fokuserer på selvstændige landmænd med heltidslandbrug i selveje og belyser danske landmænds alder, familieforhold og uddannelse, samt økonomiske forhold som indkomst og pensionsopsparing. Hertil belyser analysen arbejdsforhold for landmændenes børn og ægtefæller. Analysen ser også på forskelle i landmændenes profil mellem 2010 og 2020.

Analysens hovedkonklusioner:

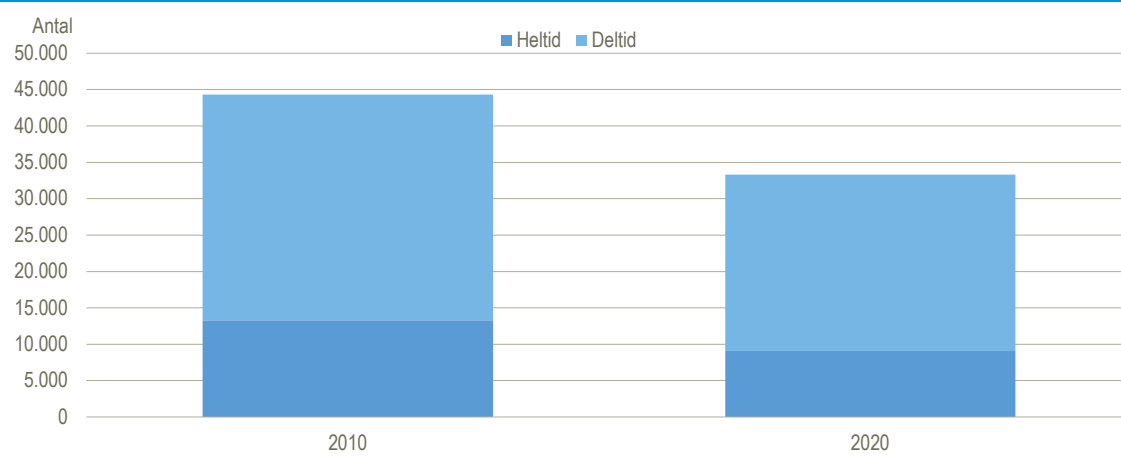
- Antallet af selvstændige landmænd med heltidslandbrug i selveje (herefter blot omtalt landmænd) er faldet fra 12.300 i 2010 til 7.500 i 2020. Af de 7.500 landmænd i 2020 var 5.600 også landmænd i 2010. 27 pct. af de landmænd, som har etableret sig som selvstændige mellem 2010 og 2020, har minimum én forælder, som var selvstændig landmand i 2010.
- Selvom betegnelsen landmand bruges om både mænd og kvinder, er 94 pct. af landmændene i 2020 mænd. Blandt de landmænd, som er kommet til mellem 2010 og 2020, udgør kvinder 10 pct.
- 50 pct. af landmændene er 55 år eller ældre. Fra 2010 til 2020 er gennemsnitsalderen for landmænd steget fra 49,2 til 53,6 år, mens gennemsnitsalderen i arbejdsstyrken generelt er steget fra 41,9 år til 42,8 år.
- 5.400 landmænd er gift i 2020, hvilket svarer til 72 pct. Det er 23 procentpoint flere end i arbejdsstyrken generelt.
- 2.100 landmænd, svarende til 28 pct., har børn (på 16+ år) som arbejder inden for landbrug. Heraf har 1.300 landmænd, svarende til 17 pct. af alle landmænd, børn, som arbejder på deres bedrift.
- I 2020 havde 76 pct. landmænd en erhvervsfaglig uddannelse som den højest fuldførte, og uddannelsesniveaueet blandt landmænd har været stigende siden 2010.
- Landmænd har mindre pensionsformuer end arbejdsstyrken generelt. Det kan hænge sammen med, at landmændene er selvstændige erhvervsdrivende og derfor har naturligt incitament til at spare op i deres bedrift i stedet.

Færre men større landbrugsbedrifter fra 2010 til 2020

Fra 2010 til 2020 er der sket et fald i antallet af heltids- og deltidsbedrifter. En heltidsbedrift er kendetegnet ved at give beskæftigelse til mindst én person, mens deltidsbedrifterne ofte ikke er den primære beskæftigelse for landmanden. I 2010 var der i alt 13.300 heltidsbedrifter og 31.000 deltidsbedrifter, hvilket i 2020 var faldet til 9.100 heltidsbedrifter og 24.200 deltidsbedrifter. Figur 1 viser udviklingen i hhv. heltids- og deltidsbedrifter. Selvom der er væsentlig flere deltidsbedrifter end heltidsbedrifter, fylder heltidsbedrifterne mest i det samlede landbrugsareal. Således dyrkede heltidsbedrifterne 70 pct. af det samlede landbrugsareal i 2020.

Sideløbende med, at antallet af bedrifter er faldet, er antallet af lønmodtagere i landbruget steget. Således er antallet af lønmodtagere ansat på heltidsbedrifter steget med 3.500 personer (ikke omregnet til årsværk) til 29.200 i 2020. Dette hænger sammen med, at bedrifterne over de seneste 10 år er blevet større. I 2010 var der 635 bedrifter med 10 eller flere beskæftigede¹, svarende til 2 pct. af alle bedrifter, og i 2020 var dette antal steget til 941 bedrifter, svarende til 5 pct. En del af faldet i antal bedrifter kan skyldes strukturudviklingen, hvor flere mindre landbrug sælges til sammenlægning med andre og ofte større landbrug.

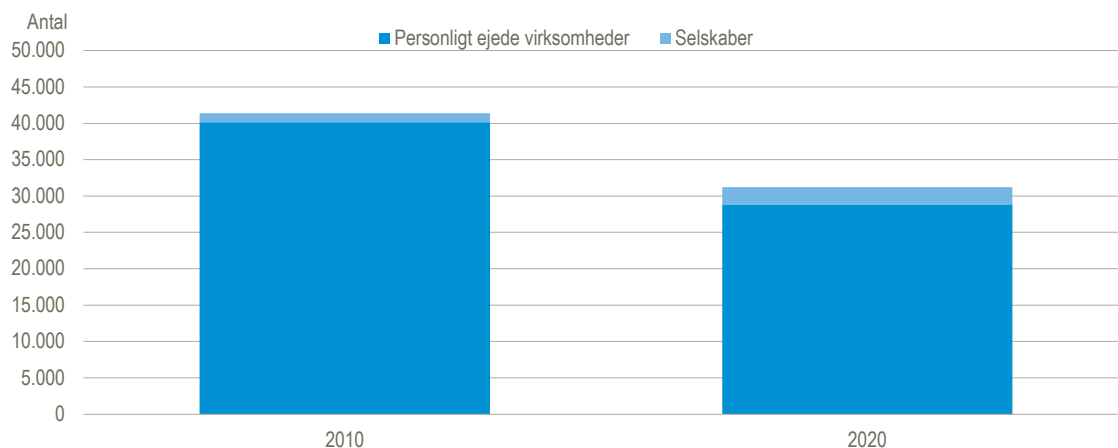
Figur 1 Udvikling i heltids- og deltidsbedrifter. 2010-2020

Kilde. Landbrugs- og gartneritællingen.

Landbrugsbedrifterne har forskellige ejerforhold, og figur 2 viser fordelingen mellem personligt ejede virksomheder og selskaber. Størstedelen af bedrifterne er fortsat registrerede som personligt ejede virksomheder, som bl.a. omfatter enkeltmandsvirksomheder og interessentskaber, men der er over de seneste ti år sket en stigning i andelen af bedrifter, der er oprettet som selskaber – fra 3 pct. af alle bedrifter i 2010 til 8 pct. af alle bedrifter i 2020. Ser man alene på heltidsbedrifterne udgjorde selskaber 5 pct. af bedrifterne i 2010 og 14 pct. i 2020. Udviklingen i ejerforhold i landbruget er yderligere beskrevet i analysen [Ejerforholdene i dansk landbrug er under forandring](#).

¹ Beskæftigede personer tæller her alle selvstændige og lønmodtagere, som har bedriften som deres primære arbejdssted i det pågældende år.

Figur 2 Udvikling i ejerforhold. 2010-2020

Anm.: I figuren er udeladt i alt 2.900 bedrifter i 2010 og 2.100 bedrifter i 2020, fordi ejerforholdet ikke er oplyst i Erhvervsstatistisk Register.
Kilde. Landbrugs- og gartneritællingen og Erhvervsstatistisk Register.

Resten af analysen fokuserer på selvstændige landmænd med heltidslandbrug i selveje. Dette dækker over landbrugsbedrifter, hvor landmanden selv står for driftsmæssige beslutninger og enten selv ejer eller forpagter de aktiver, der er på bedriften. Landbrug i selveje omfatter også landbrug med interessentskab (I/S) som ejerform. Bemærk at betegnelsen landmand her er bredere end i almindelig sprogbrug, idet landmændene kan være tilknyttet mange forskellige typer af bedrifter specialiseret i fx malkekvæg, svineproduktion, pelsdyr eller dyrkning af afgrøder på friland eller i væksthuse (se også boks 3). Analysens landmænd kan således i daglig tale være landmænd, gartnere, pelsdyravlere eller lignende. For uddybning af analysens definition af landmænd, se boks 2.

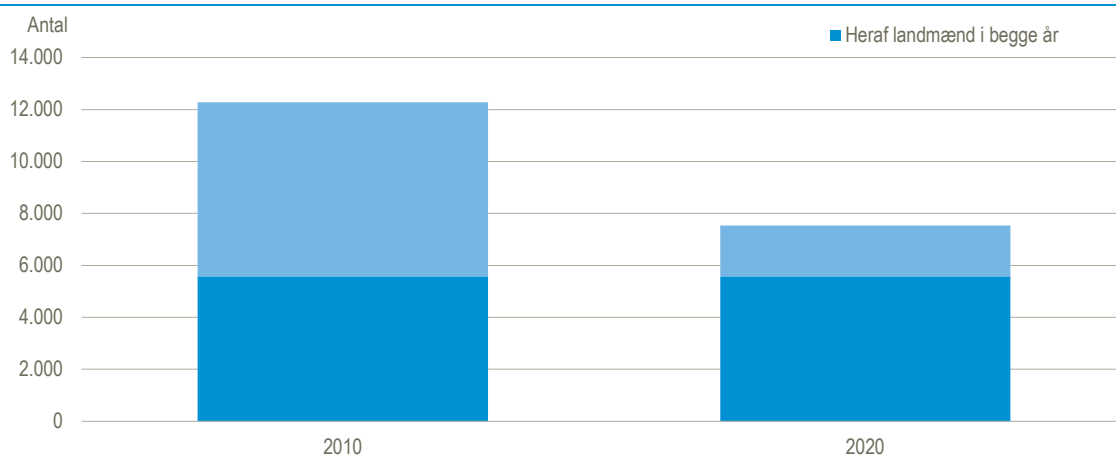
Boks 1. Datagrundlag

Datagrundlaget er Danmarks Statistiks [Landbrugs- og gartneritælling](#), der er en årlig statistik over alle bedrifter, som dyrker afgrøder og/eller har husdyr. Som følge heraf skal statistikken også omfatte virksomheder, som har deres aktivitet inden for andre brancher end landbrug, fx skovbrug. Statistikkens dækning er fastsat af EU og Eurostat og omfatter også meget små bedrifter. Statistikken baseres på en årlig stikprøve af bedrifter, mens der hvert 10. år sker en dataindsamling omfattende alle bedrifter (senest 2010 og 2020).

Der var 44.300 bedrifter i totaltællingen 2010 og 33.300 i 2020. Data fra totaltællingen indeholder oplysninger om bedrifternes arbejdsstedsnummer. Dette kobles med [Erhvervsstatistisk Register \(ESR\)](#), [Den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik \(RAS\)](#), [Befolkningsstatistikken \(BEF\)](#), [Fertilitetsdatabasen \(FTBARN\)](#), [Uddannelsesregistret \(UDDA\)](#), [Formue- og gældsregistret \(FORMGELD\)](#) og [Familieindkomstregistret \(FAIK\)](#) for at finde frem til personerne bag bedrifterne og oplysninger om dem.

Antallet af landmænd i Danmark falder

I 2010 var der ca. 12.300 landmænd med heltidsbedrifter i selveje i Danmark. I 2020 var tallet faldet til ca. 7.500, hvoraf knap 5.600 også var landmænd i 2010. Figur 3 viser denne udvikling. Der er således kommet knap 2.000 nye landmænd til mellem 2010 og 2020. 27 pct. af de nye landmænd har minimum én forælder, som var landmand i 2010. Heraf har 42 pct. etableret sig på samme bedrift som deres forælder.

Figur 3 Antal landmænd i 2010 og 2020

Kilde. Landbrugs- og gartneritællingen og Den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik.

Boks 2. Hvad er en landmand?

Analysen fokuserer på selvstændige landmænd over 18 år med heltidsbedrifter i selveje (inkl. interessentskaber). Med denne afgrænsning er der 12.300 landmænd i 2010 og 7.500 landmænd i 2020.

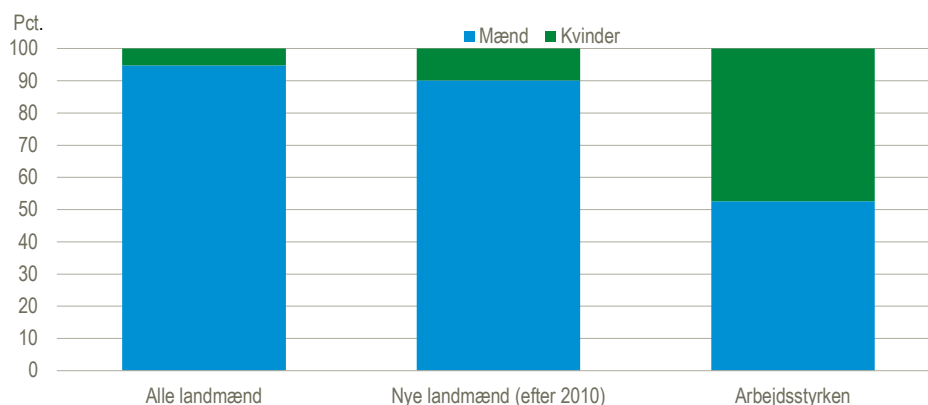
Ved at fokusere på selvstændige landmænd afgrænses analysepopulationen til at være personer, som driver landbrug for egen økonomisk risiko, mens personer som alene er ansat på et landbrug i en kortere eller længere periode (fx som traktorfører eller fodermester) er udeladt. Analysens fokus på heltidsbedrifter skyldes et ønske om at fokusere på landmænd, som har landbruget som deres primære beskæftigelse. Deltidslandbrugene er mindre og varetages ofte ved siden af øvrig beskæftigelse. Ved at frasortere deltidslandbrug frasorteres i alt 11.800 personer i 2020 og ca. 30 pct. af Danmarks samlede landbrugsareal.

Det ville have været relevant også at inkludere landmænd med andre ejerformer end selveje, men denne afgrænsning skyldes en teknisk begrænsning i data, idet det ikke er muligt at skelne selvstændige landmænd bag selskaber fra lønmodtagere ansat i selskabet. Selskaberne som er udeladt i analysen udgør ca. 14 pct. af alle heltidsbedrifter i 2020.

De selvstændige landmænd over 18 år sammenlignes med en referencepopulation for alle i arbejdsstyrken over 18 år, hvilket udgør ca. 2,7 mio. personer i 2010 og ca. 2,9 mio. i 2020. Enkelte steder anvendes andre referencepopulationer, fx når analysen fokuserer på landmændenes børn. I de tilfælde er referencepopulationen specificeret.

94 pct. af landmændene er mænd

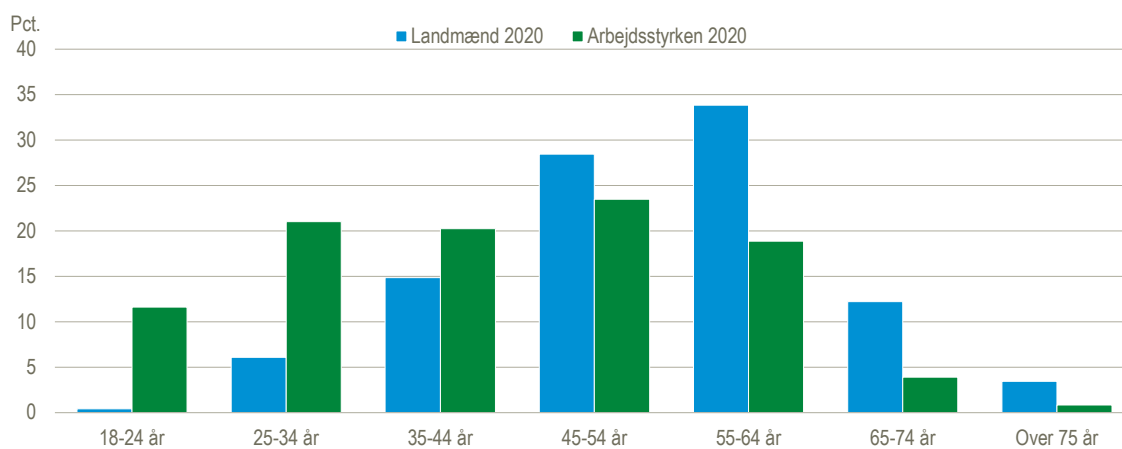
Betegnelsen landmand anvendes om både mænd og kvinder, men totaltællingen viser, at langt størstedelen af de danske landmænd er mænd. I 2020 var 94 pct. af landmændene mænd, og dermed er kønsfordelingen næsten den samme som i 2010 (95 pct. mænd). Dog udgør kvinderne en lidt større andel af de nye landmænd, som er kommet til inden for de seneste ti år. Her er hver tiende nye landmand kvinde. Da kønsfordelingen i arbejdsstyrken er 53 pct. mænd og 47 pct. kvinder, er mænd stærkt overrepræsenterede blandt både nye landmænd og landmænd generelt. Figur 4 viser kønsfordelingen for hhv. alle landmænd, nye landmænd og arbejdsstyrken i 2020.

Figur 4 Kønsfordeling blandt alle landmænd, nye landmænd og i arbejdsstyrken. 2020

Kilde. Landbrugs- og gartneritællingen, Den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik og Befolkningsregistret

Halvdelen af landmændene i 2020 er 55 år eller ældre

Figur 5 viser aldersfordelingen for hhv. landmænd og arbejdsstyrken i 2020, og det fremgår, at gruppen af landmænd er ældre end personer i arbejdsstyrken generelt. Samlet er 50 pct. af landmændene 55 år eller ældre, mens det samme gælder for 24 pct. i den generelle arbejdsstyrke. Samtidig er landmænd underrepræsenterede i de yngre aldersgrupper. Aldersfordelingen kan blandt andet hænge sammen med, at strukturudviklingen gør bedrifterne stadig større, hvilket stiller store kapitalkrav til unge, der ønsker at etablere sig som selvstændige landmænd. Det kan samtidig gøre det vanskeligt for ældre landmænd at afhænde deres bedrift, selvom de måtte ønske det.

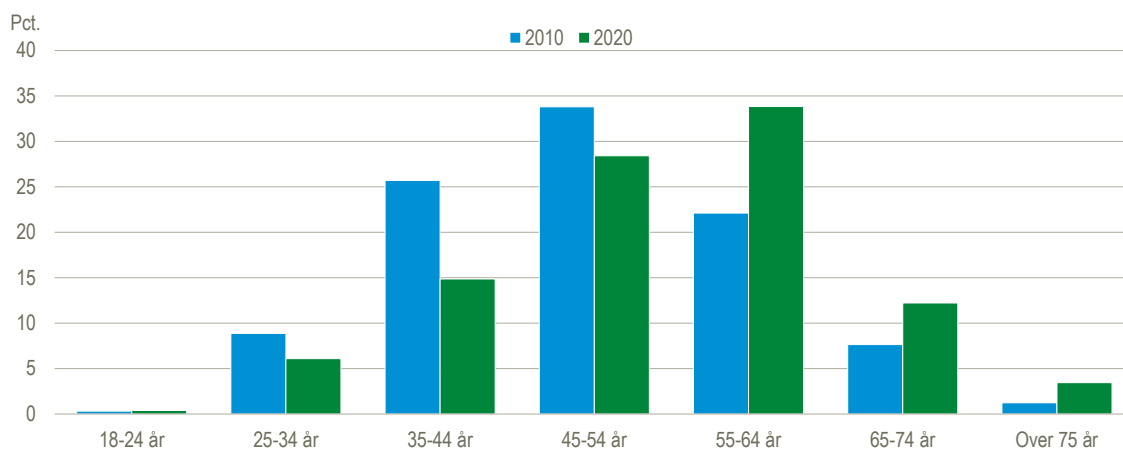
Figur 5 Aldersfordelingen for landmænd og i arbejdsstyrken generelt. 2020

Kilde. Landbrugs- og gartneritællingen, Den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik og Befolkningsregistret.

Landmændenes gennemsnitsalder er steget siden 2010

Fra 2010 til 2020 er landmændenes gennemsnitsalder steget fra 49,2 til 53,6 år. Ligeledes er andelen af landmænd over 55 år steget fra 31 pct. i 2010 til 50 pct. i 2020. Det skyldes blandt andet, at et flertal af landmændene fra 2010 stadig er landmænd i 2020 og således er blevet ti år ældre. I samme periode er gennemsnitsalderen i arbejdsstyrken steget fra 41,9 år til 42,8 år. Figur 6 viser aldersfordelingen for landmænd i 2010 og 2020.

Figur 6 Aldersfordelingen for landmænd. 2010 og 2020

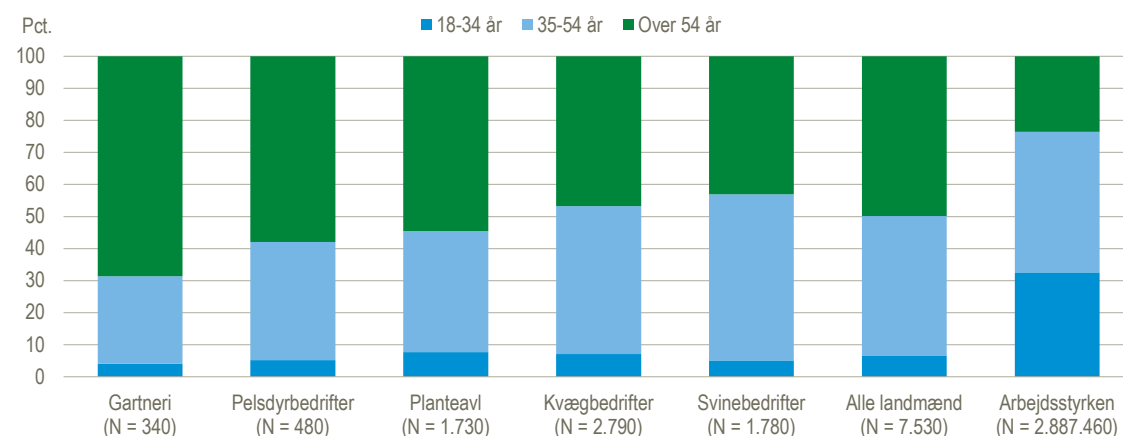
Kilde. Landbrugs- og gartneritællingen, Den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik og Befolkningsregistret.

Hvis man alene fokuserer på de nye landmænd, som er kommet til mellem 2010 og 2020, så afspejler aldersfordelingen i lidt højere grad aldersfordelingen i arbejdsstyrken generelt. Dog er der også blandt de nye landmænd en underrepræsentation i den yngste alderskategori (2 pct. mod 12 pct. i arbejdsstyrken) og overrepræsentation i de to ældste kategorier (samlet 13 pct. mod 5 pct. i arbejdsstyrken).

Gartnerne er ældst, mens landmænd med svinebedrifter er yngst

Landbrugsbedrifter kan opdeles i forskellige typer, som beskrevet i boks 3. Der er væsentlige aldersforskelle, når man sammenligner landmænd på tværs af bedriftstyper. Figur 7 viser aldersfordelingen for landmænd på de mest udbredte bedriftstyper².

Figur 7 Aldersfordelingen for landmænd fordelt på udvalgte bedriftstyper. 2020

Anm: Data fra totaltællingen er indsamlet i slutningen af maj 2020, hvormed de store ændringer der efterfølgende er sket inden for minkavl (under pelsdyrbedrifter) ikke afspejles i tallene.

Kilde. Landbrugs- og gartneritællingen, Den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik og Befolkningsregistret

Fordelt på bedriftstyper er gennemsnitsalderen højest blandt gartnere. Det er også her andelen over 54 år er størst. For gartnerne gælder det, at 69 pct. er 55 år eller ældre. Til sammenligning er andelen af landmænd over 55 år 26 procentpoint højere på gartnerierne end på svinebedrifterne. Gartnere er i gennemsnit 58,7 år, hvilket er 5,1 år over gennemsnitsalderen for alle landmænd (53,6 år) og 15,9 år over gennemsnitsalderen i arbejdsstyrken (42,8 år). Det er her væsentligt at bemærke, at det kun er ca. halvdelen af de omkring 600 gartnerier i 2020, som har

² Bedriftstypen *Pelsdyr* indeholder bl.a. minkavl. Det skal bemærkes, at data fra totaltællingen er indsamlet i slutningen af maj 2020, hvormed de store ændringer, der er sket inden for minkavl efter november 2020, ikke afspejles i tallene.

selveje, og dermed indgår i analysen. Gartnernes gennemsnitsalder belyses ligeledes i DST-analysen [Gartneri i 40 år](#) fra 2019, hvor gennemsnitsalderen for alle gartnere uafhængigt af ejerforhold er omkring 60 år.

Landmænd med svine- og kvægbedrifter er yngst med en gennemsnitalder på hhv. 52,3 år og 52,7 år.

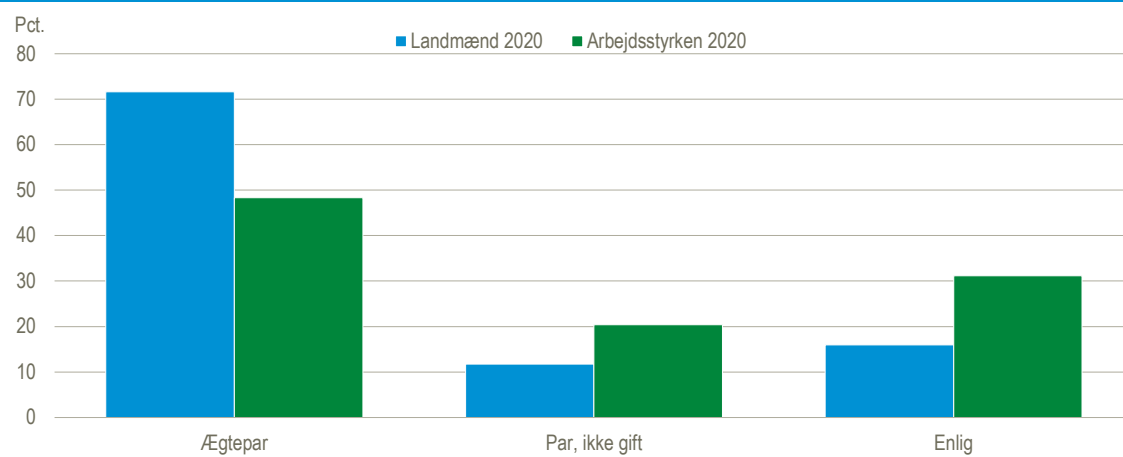
Boks 3. Bedriftstyper

Bedrifterne inddeles i typer efter deres driftsform og følger inddelingen i [Regnskabsstatistik for jordbrug 2020](#). Inddelingen efter driftsform sker på grundlag af sammensætningen af bedriftens samlede standard output (SO), der opgøres i euro. For alle afgrødetyper og arter af husdyr er SO beregnet som et gennemsnit af de faktiske output (svarer i stort omfang til bruttoudbytte i statistiktabellerne) for en given enhed (hektar eller dyr) i perioden 2015 til 2019. Som hovedregel henføres en bedrift til en given driftsform, når mere end 50 pct. af bedriftens samlede SO kommer fra en specifik aktivitet.

Landmænd er oftere gift og har flere børn end arbejdsstyrken generelt

72 pct. af landmændene i 2020 er gift, hvilket er 23 procentpoint flere end i arbejdsstyrken generelt. Omvendt er der flere ugifte par i arbejdsstyrken end blandt landmænd. Således indgår samlet 12 pct. af landmændene i parforhold uden at være gift, mens det samme gælder for 20 pct. af personerne i arbejdsstyrken. Endelig er 16 pct. af landmændene enlige, hvilket er 15 procentpoint færre end i arbejdsstyrken generelt. Figur 8 viser fordelingen på familietyper for hhv. landmænd og arbejdsstyrken i 2020.

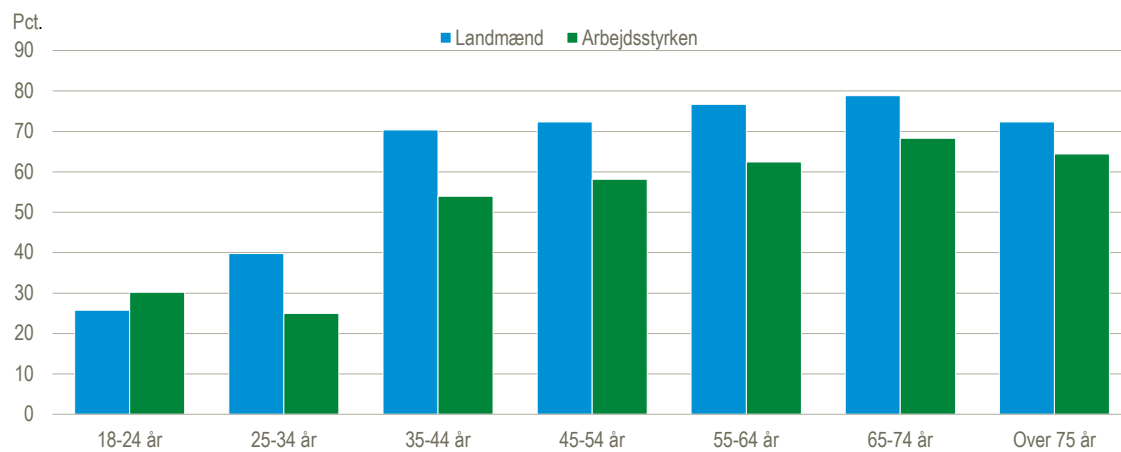
Figur 8 Familietype for landmænd og personer i arbejdsstyrken generelt. 2020

Kilde. Landbrugs- og gartneritællingen, Den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik og Befolkningsregistret.

5.400 landmænd i 2020 er gift. Heraf er der i alt 132 ægtepar, hvor begge ægtefæller er selvstændige landmænd.

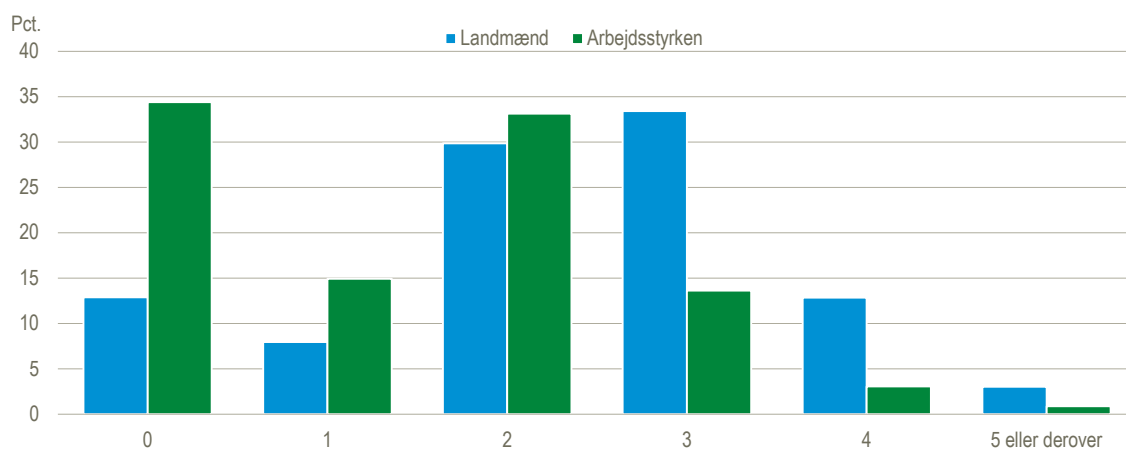
At andelen af ægteskaber er højere blandt landmænd kan ikke tilskrives, at landmænd er ældre end arbejdsstyrken generelt. Figur 9 viser andelen af landmænd som er gift fordelt på aldersgrupper sammenlignet med de tilsvarende aldersgrupper i arbejdsstyrken. Figuren viser, at gifte landmænd er overrepræsenterede i alle aldersgrupper på nær blandt de yngste (18-24 årige).

Figur 9 Andel landmænd og personer i arbejdsstyrken som er gift, fordelt på aldersgrupper. 2020

Kilde. Landbrugs- og gartneritællingen, Den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik og Befolkningsregistret.

Landmænd har også flere børn end personer i arbejdsstyrken generelt. 87 pct. af landmændene har børn, hvilket gør sig gældende for 66 pct. af personerne i arbejdsstyrken generelt. Dette kan til dels hænge sammen med, at en større andel af landmændene lever i parforhold.

Figur 10 viser antal børn for hhv. landmænd og personer i arbejdsstyrken i 2020, hvor landmænd i gennemsnit havde 2,4 børn, mens det samme tal for personer i arbejdsstyrken var 1,4 børn. Det højere gennemsnitlige antal børn for landmænd genfindes på tværs af alle aldersgrupper.

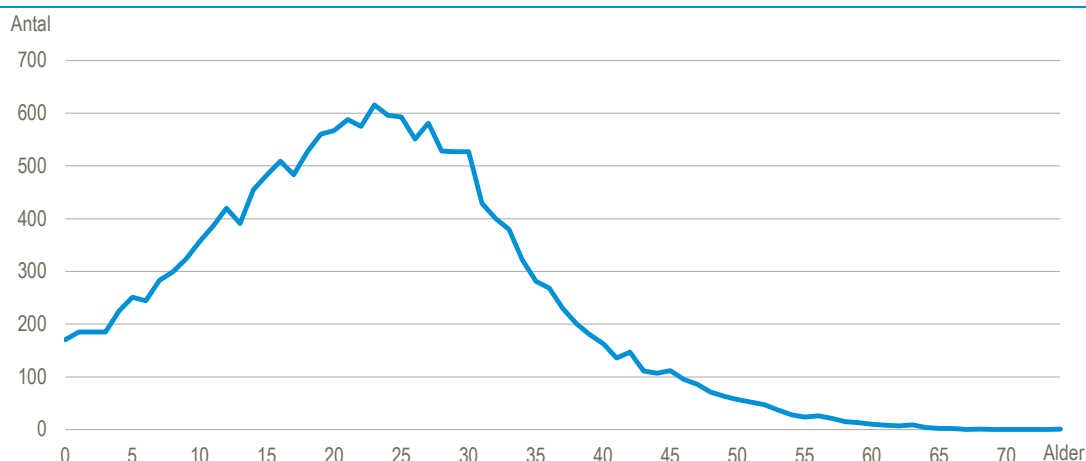
Figur 10 Antal børn for landmænd og personer i arbejdsstyrken. 2020

Kilde. Landbrugs- og gartneritællingen, Den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik, Befolkningsregistret og Fertilitetsdatabasen.

28 pct. af landmændene har børn, som arbejder inden for landbrug

Landmændene har tilsammen 17.300 børn i 2020. Da halvdelen af landmændene er over 55 år, gælder det også, at størstedelen af landmændenes børn er erhvervsaktive i 2020. Figur 11 viser aldersfordelingen for landmændenes børn.

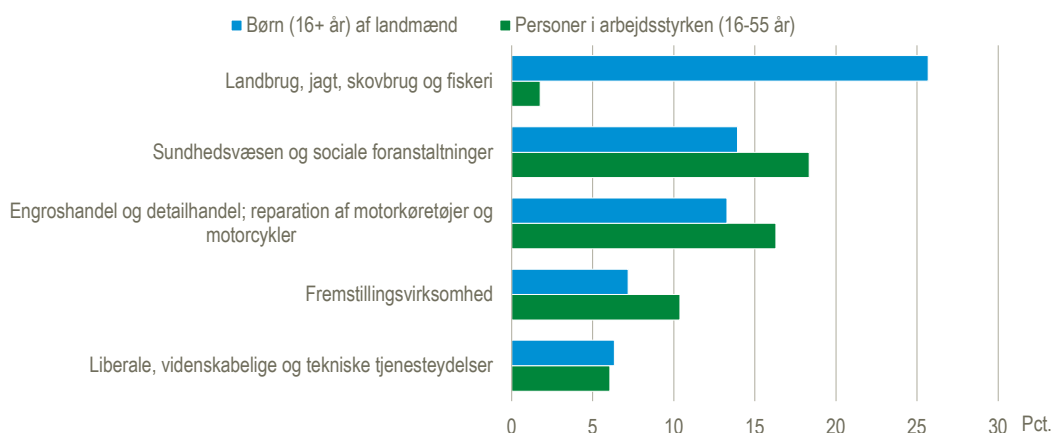
Figur 11 Aldersfordeling for børn af landmænd. 2020

Kilde. Landbrugs- og gartneritællingen, Den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik, Fertilitetsdatabasen og Befolkningsregistret.

12.500 af landmandsbørnene er 16 år eller ældre og dermed i en alder, hvor de har færdiggjort grundskolen. Ud af dem har 10.100 et arbejde³, og 2.600 arbejder inden for branchen *Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri*. Figur 12 viser, hvilke brancher, som landmandsbørnene over 16 år hovedsageligt er beskæftiget inden for med afsæt i 19-grupperingen fra [branchenomenklaturen DB07](#).

Figur 12 Top fem brancher i 2020 for børn (16+ år) af landmænd

Anm.: I de blå søjler indgår alle børn af landmænd, som er over 16 år. Dermed indgår også de lidt over 100 landmandsbørn, som i 2020 var over 55 år. Da der er tale om en relativ lille andel, ændrer det ikke ved procenterne, om de indgår eller ej.

Kilde. Landbrugs- og gartneritællingen, Den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik, Fertilitetsdatabasen og Befolkningsregistret. Kategoriseringen er baseret på [DB07, v3:2014](#), 19 grupperingen.

Sammenlignet med jævnaldrende i arbejdsstyrken (16-55 årige) er landmændenes børn væsentligt overrepræsenterede i branchen *Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri*. 26 pct. af de i alt 10.100 landmandsbørn, som er fyldt 16 år og er i beskæftigelse, arbejder inden for denne branche. Det samme gælder for knap 2 pct. af alle 16-55 årige, som er i beskæftigelse i 2020.

I alt 2.100 af landmændene har et eller flere børn over 16 år, der er beskæftiget inden for landbrug, hvilket svarer til 28 pct. af landmændene. Heraf har 1.300 af landmændene (svarende til 17 pct. af alle landmænd) et eller flere børn, som arbejder på deres bedrift.

Landmændenes partnere arbejder især med landbrug eller i sundhedsvæsenet

Størstedelen af landmændenes partnere⁴ i 2020 er i beskæftigelse (84 pct.). Blandt landmændenes partnere, som er i beskæftigelse, er der flere selvstændige og især flere medarbejdende ægtefæller end i arbejdsstyrken generelt – 11 pct. af partnerne er selvstændige (mod 7 pct. af

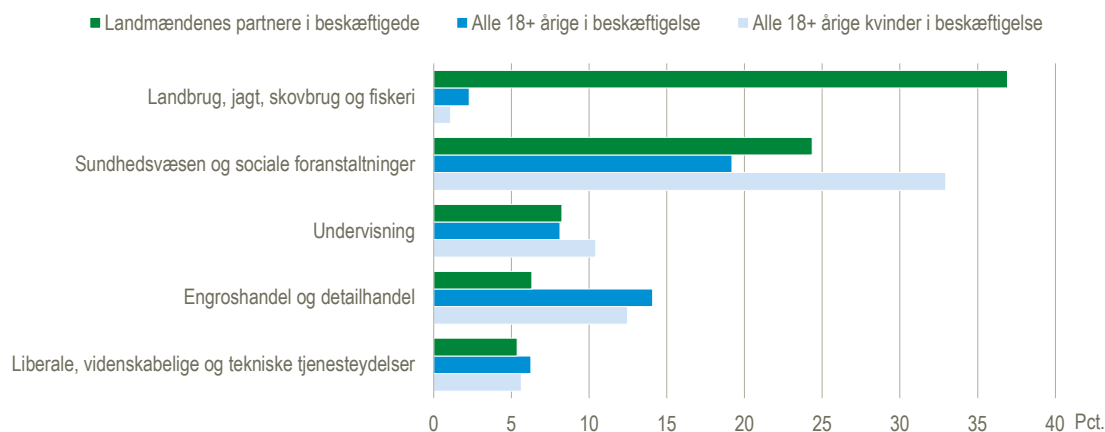
³ Antal personer er ikke omregnet til årsværk. Det betyder, at der både kan være tale om personer med fritidsjobs, deltidsjobs og fuldidsjobs.

⁴ Landmændenes partnere er identificeret gennem befolkningsstatistikken og indeholder både ægtefæller og registrerede partnerskaber.

alle beskæftigede) og 14 pct. er medarbejdende ægtefæller (mod under 1 pct. af alle beskæftigede).

Hvis man ser nærmere på hvilke brancher, som de beskæftigede partnere arbejder inden for, så topper branchegrupperne *Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri* og *Sundhedsvæsen og sociale foranstaltninger* blandt de 19 branchegrupper. I begge brancher er landmændenes partnere overrepræsenterede, når man sammenligner med alle beskæftigede over 18 år. Figur 13 viser de fem brancher, hvor flest af landmændenes partnere er beskæftigede.

Figur 13 Top fem brancher for landmændenes partnere. 2020. N=4.600

Anm.: I den grønne søjle indgår både kvinder (95 pct.) og mænd (5 pct.).

Kilde: Landbrugs- og gartneritællingen, Den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik og Befolkningsregistret. Kategoriseringen er baseret på DB07, v3:2014-, 19 grupperingen.

I alt 1.700 af landmændenes partnere arbejder inden for *Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri*. Det svarer til 37 pct. af landmændenes partnere, som er i beskæftigelse. Til sammenligning er 2 pct. af alle beskæftigede over 18 år beskæftiget inden for denne branche i 2020. 1.100 af partnerne, svarende til 24 pct., arbejder inden for branchen *Sundhedsvæsen og sociale foranstaltninger* mod 19 pct. af alle beskæftigede.

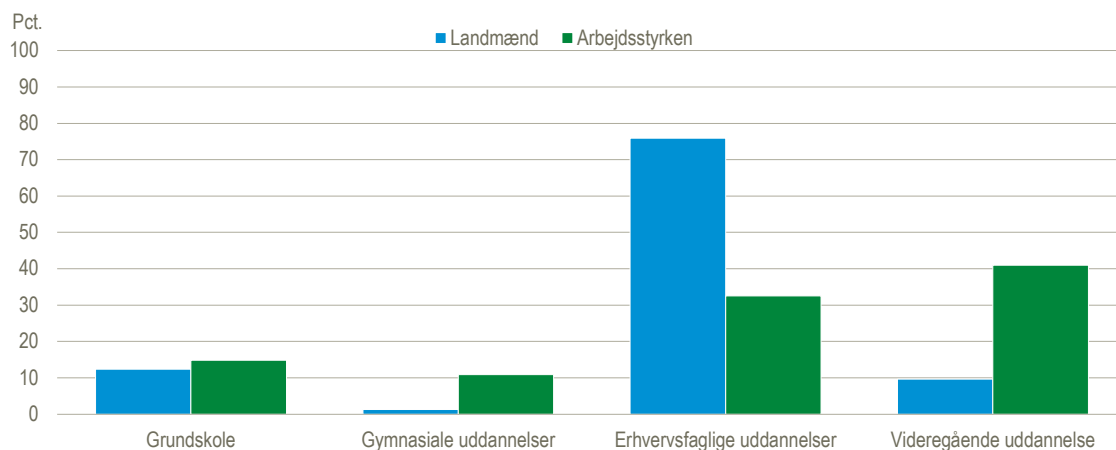
Omkring 95 pct. af landmændenes partnere er kvinder. Hvis man sammenligner partnernes brancher med alle kvinder i beskæftigelse, er landmændenes partnere mere overrepræsenterede inden for *Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri*, men underrepræsenterede inden for branchen *Sundhedsvæsen og sociale foranstaltninger*.

Landmænds uddannelsesbaggrund afspejler erhvervet

5.700 landmænd i 2020 (svarende til 76 pct.) har en erhvervsfaglig uddannelse som højst fuldførte uddannelse. Landmænd med erhvervsfaglige uddannelser er dermed stærkt overrepræsenterede, når man sammenligner med arbejdsstyrken generelt, hvor 32 pct. har en erhvervsfaglig uddannelse. Størstedelen af landmænd med en erhvervsfaglig uddannelse (4.700) har gennemført en landbrugsuddannelse. Da en stor del af landmændene (74 pct.) har været landmænd siden 2010 eller tidligere, kan den høje andel landmænd med erhvervsfaglige uddannelser hænge sammen med, at det frem til 2010 var et krav at have en relevant landbrugsuddannelse for at kunne erhverve landbrugsjord.

Figur 14 viser højst fuldførte uddannelse for landmænd i 2020 sammenlignet med højst fuldførte uddannelse i arbejdsstyrken generelt.

Figur 14 Højest fuldførte uddannelse for landmænd og arbejdsstyrken. 2020

Kilde. Landbrugs- og gartneritællingen, Den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik, Befolkningsregistret og Uddannelsesregistret.

Sammenlignet med 2010 har en større andel landmænd en erhvervskompetencegivende uddannelse i 2020. Andelen af landmænd med grundskolen som højest fuldførte uddannelse er faldet fra 19 pct. til 12 pct., mens andelen, som har en erhvervsfaglig uddannelse, er steget fra 72 pct. til 76 pct. Hertil er andelen med en videregående uddannelse steget fra 7 pct. til 10 pct. Udviklingen kan delvist tilskrives, at ca. en fjerdedel (24 pct.) af de landmænd, som er stoppet mellem 2010 og 2020, havde grundskolen som højest fuldførte uddannelse, mens det samme gør sig gældende for en mindre andel (11 pct.) af de landmænd som er kommet til mellem 2010 og 2020. Omvendt har de nye landmænd i højere grad en videregående uddannelse – 18 pct. af de nye landmænd har gennemført en videregående uddannelse, mens det samme gælder for 7 pct. af de landmænd, som er stoppet. Andelen med en erhvervsfaglig uddannelse er den samme for de landmænd, som er stoppet, og de landmænd, som er kommet til.

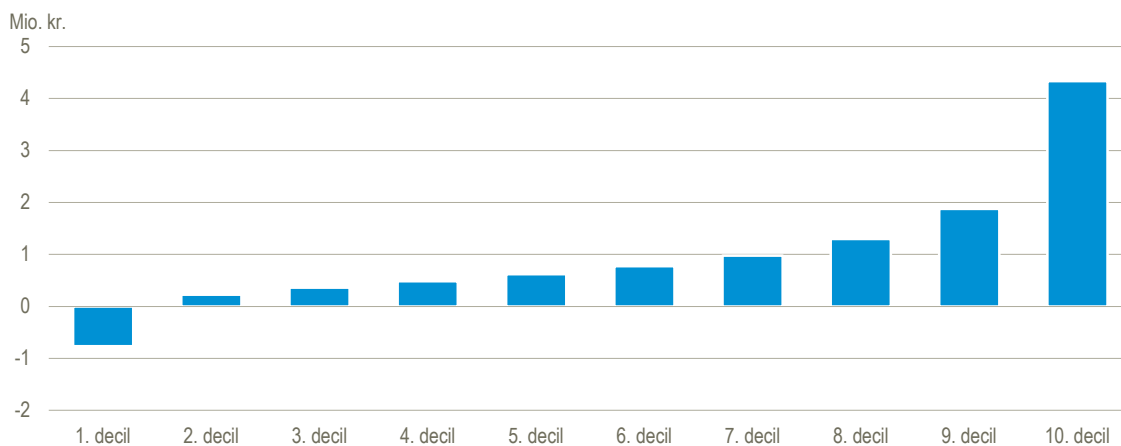
I samme periode er andelen med en videregående uddannelse steget mere i arbejdsstyrken generelt end blandt landmænd, mens andelen af personer med grundskolen som højest fuldførte uddannelse er faldet mere blandt landmænd end i arbejdsstyrken generelt.

Landmandsfamilier er overrepræsenterede blandt familier med de bedste økonomiske levevilkår i 2020

Den disponible familieindkomst er det beløb, som en familie har tilbage til betaling af boligudgifter, forbrug og opsparing, når renter og skatter er betalt (se boks 4 for uddybning). Der er væsentlige forskelle på landmandsfamiliers disponible indkomster i 2020. I den laveste decil har landmandsfamilierne i gennemsnit en negativ disponibel indkomst på -0,8 mio. kr., mens landmandsfamilierne i den højeste decil har en disponibel indkomst på 4,3 mio. kr. Figur 15 viser landmandsfamiliers disponible indkomster i 2020 fordelt på deciler.

Det er vigtigt at bemærke, at landmænds indkomster kan svinge meget fra år til år. Konklusionerne her er alene baseret på 2020 og kan således se væsentligt anderledes ud for andre år. Fx var 2020 et særligt godt år for svineproducenterne, som udgør knap en fjerdedel (24 pct.) af alle landmænd i 2020. I statistikbanken/jord4 kan man se udsving i indkomster for landmandsfamilier for hhv. konventionelt landbrug, økologisk landbrug og gartneri fordelt på kvartiler. Ligeledes er landmandsfamiliernes indkomster beskrevet i [Landmandsfamilier med få eller ingen ansatte har samme indkomst som lønmodtagerfamilier](#).

Figur 15 Landmandsfamiliers disponible indkomst inddelt i deciler. 2020

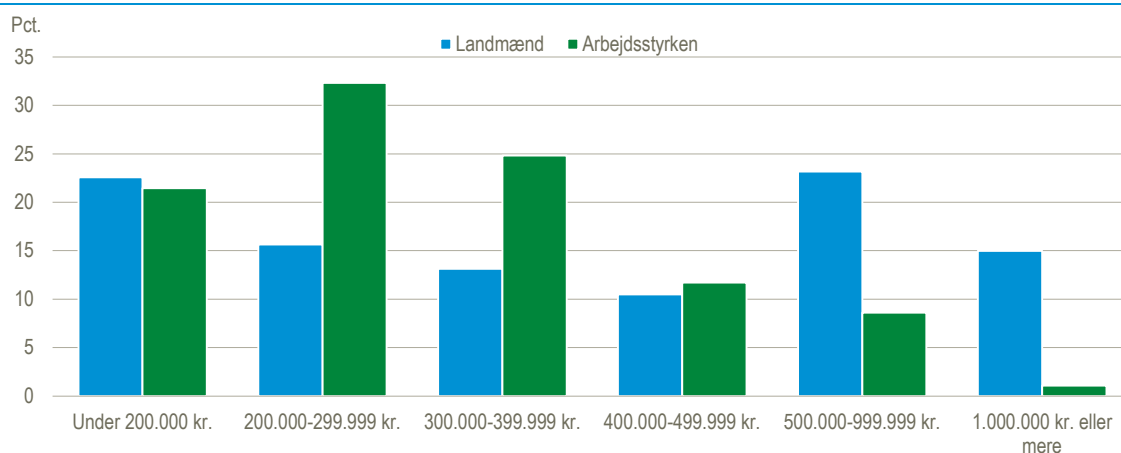
Anm: Søjlerne i figuren viser gennemsnittet for hvert decil.

Kilde: Landbrugs- og gartneritællingen, Den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik, Befolkningsregistret og Familieindkomstregistret.

Når man ønsker at sammenligne landmænds økonomiske vilkår med arbejdsstyrken generelt er det væsentligt at tage højde for, at landmænd generelt har større familier end i arbejdsstyrken. Det har både betydning for familiernes indkomster og udgifter. Derfor anvendes den ækvivalerede disponible indkomst, som er et beregnet sammenligningsmål for familiens økonomiske levevilkår. Målet kan ikke anvendes til direkte at belyse, hvor mange penge den enkelte familie har til rådighed, men derimod til at sammenligne vilkår på tværs af familietyper. Hvordan den ækvivalerede disponible indkomst beregnes, er uddybet i boks 4.

Figur 16 viser ækvivaleret disponibel indkomst i 2020 for landmandsfamilier og familier i arbejdsstyrken generelt. I 2020 havde 15 pct. af landmændenes familier en ækvivaleret disponibel indkomst på 1 mio. kr. eller mere, mens det samme gjorde sig gældende for 1 pct. af familier i arbejdsstyrken. Det vidner om, at landmændene har gode økonomiske levevilkår i 2020 sammenlignet med familier i arbejdsstyrken generelt, men at der samtidig er en væsentlig spredning i landmandsfamiliernes økonomiske levevilkår, idet over en femtedel af landmændene er i den laveste indkomstgruppe.

Figur 16 Ækvivaleret disponibel indkomst for landmandsfamilier og familier i arbejdsstyrken. 2020

Anm: Beløbene i figuren er et konstrueret mål og kan derfor ikke anvendes til at beskrive, hvor mange penge landmandsfamilierne konkret har til rådighed, men kan derimod anvendes til at gruppere landmandsfamilierne og familierne i arbejdsstyrken i sammenlignelige grupper.

Kilde: Landbrugs- og gartneritællingen, Den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik, Befolkningsregistret og Familieindkomstregistret.

Boks 4. Pensionsopsparing og familieindkomst

Oplysninger om landmændenes økonomiske forhold er hentet fra statistikken [Familiernes formue og gæld](#) og fra [Person og familieindkomster](#). Analysen belyser landmænds pensionsformuer, disponible familieindkomster og ækvivalerede disponible familieindkomster.

Pensionsformue i alt er opgjort på personniveau og stammer fra en særlig dataindsamling, hvor alle pensionsudbydere (pensionskasser, firmapensionskasser, forsikringsselskaber, pengeinstitutter, ATP og Lønmodtagernes Dyrtidsfond) har indberettet data. Totalen er opgjort efter en beregnet skat på 40 pct. for de pensionstyper, der bliver beskattet ved udbetalingen.

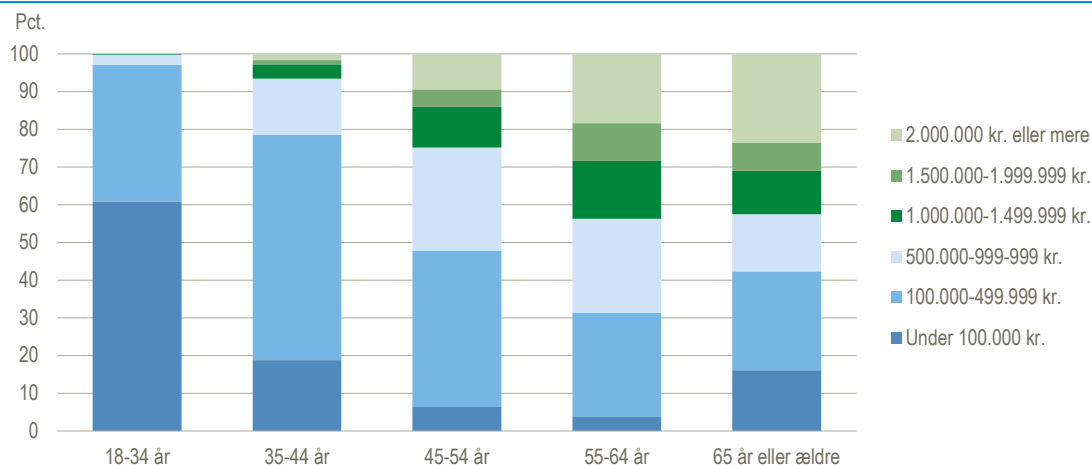
Disponibel familieindkomst er det beløb familien har til rådighed til betaling af boligudgifter, forbrug eller opsparing, når skatter og renter er betalt. For at foretage en rimelig sammenligning af den disponible indkomst for boligejere og lejere tillægges en beregnet lejeværdi til familiens indkomst i alt. Når man til ejererne tillægger en lejeværdi, er det rimeligt at reducere deres indkomst med de ekstra renteudgifter, de betaler på lån i deres hus. I indkomstregisteret kan man ikke skelne mellem boliglån og andre lån, og derfor reduceres familieindkomsten for både ejere og lejere med familiens renteudgifter.

Ækvivaleret disponibel familieindkomst er et vægtet mål for familiens samlede disponible indkomst, som tager højde for familiens sammensætning, bl.a. familiestørrelse, alderssammensætningen i familien og stordriftsfordele ved at bo flere sammen. Den ækvivalerede disponible familieindkomst er dermed ikke direkte sammenlignelig med andre indkomstmål. Den ækvivalerede disponible familieindkomst gør det i stedet muligt at sammenligne levevilkår på tværs af forskellige familietyper. Beregning af den ækvivalerede disponible familieindkomst er bl.a. uddybet i [Ækvivaleret disponibel indkomst](#).

Landmænd har mindre pensionsformuer end arbejdsstyrken generelt

Landmændenes pensionsformuer hænger naturligt sammen med deres alder. Fx har næsten alle (97 pct.) landmænd under 35 år en pensionsformue på under 0,5 mio. kr., mens det samme gælder for 42 pct. af landmændene på 65 år eller ældre. Figur 17 viser landmænds pensionsformuer fordelt på aldersintervaller. Boks 4 beskriver, hvilke komponenter som er indregnet i pensionsformuen.

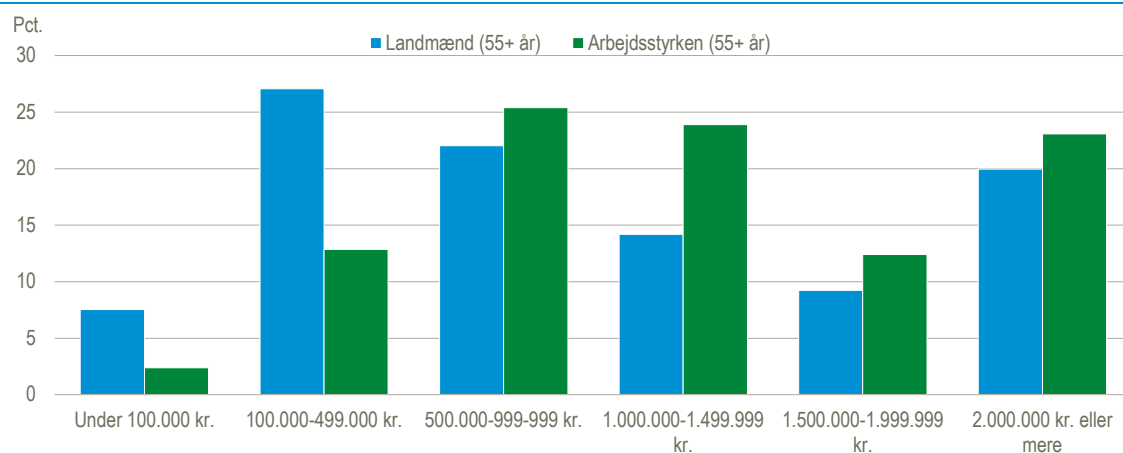
Figur 17 Pensionsformuer for landmænd fordelt på alder. 2020

Kilde. Landbrugs- og gartneritællingen, Den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik, Befolkningsregistret og Formue- og gældsregistret.

Landmænd har mindre pensionsformuer end arbejdsstyrken generelt. Figur 18 viser pensionsformuer for landmænd og personer i arbejdsstyrken over 55 år. Samme billede gør sig gældende i de yngre aldersgrupper, på nær blandt de yngste landmænd (under 35 år), hvor fordelingen i højere grad afspejler arbejdsstyrken.

Figur 18 Pensionsformuer for landmænd og personer i arbejdsstyrken. 2020

Anm.: I figuren indgår landmænd og personer i arbejdsstyrken, som er over 55 år. Dermed er N = 3.730 for landmænd og N = 677.380 for personer i arbejdsstyrken.

Kilde. Landbrugs- og gartneritællingen, Den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik, Befolkningsregistret og Formue- og gældsregistret.

Da landmænd er selvstændige erhvervsdrivende, er der et naturligt incitament til at spare op i virksomheden og betragte værdien af denne som en form for pensionsopsparing. Ifølge [statistikbanken/jord2](#) var den gennemsnitlige egenkapital for heltidslandbrug ved udgangen af 2020 på 10,9 mio. kr., eksklusiv pensionsopsparing.